

Løbet af det allerførste Aar. Ja, der blev endogsaa dannet adskillige Foreninger, som fik deres Sager færdige, men da de indsendte Begæring til Ministeriet om Laan, viste det sig, at der ingen Penge var; de kunde altsaa ikke komme til at virke, da de ingen Penge kunde faa. Der var imidlertid i Loven en Bestemmelse, som sikkert ikke var heldig, og det var den, der gjorde, at Loven paa en vis Maade kun fik en begrænset Varighed. Det var den Bestemmelse, at Laanene, som Foreningerne fik af Statskassen, skulde være tilbagebetalte inden Udløbet af 10 Aar efter Lovens Ikrafttræden, og denne Bestemmelse blev desværre opretholdt. Da de 10 Aar var gaaede — altsaa i 1908 —, havde Statskassen, som vi ved, Brug for alle de Penge, den kunde faa, og Foreningerne fik derfor ikke Lov til at beholde de Midler, de havde haft at virke med i de 10 Aar. Dette førte selvfølgelig til, at en stor Del Foreninger maatte standse deres Virksomhed, saa de ophørte at bestaa. Men saa vidt mig bekendt, var der alligevel enkelte Foreninger, der fik deres Sager ordnede saaledes, at de kunde blive ved med at bestaa. Resultatet blev, at vi i 1908 fik en Forandring i Loven, der gik ud paa, at de Laan, som Foreningerne skyldte Statskassen, skulde tilbagebetales med $\frac{2}{10}$ af det oprindelige Beløb til 11. Juni 1908 og med $\frac{1}{10}$ af det oprindelige Beløb til 11. Juni Termin i hvert af Aarene 1909—16. I Henhold her til var der enkelte Foreninger, der fik deres Sager ordnede saaledes, at de kunde vedblive at fungere, men det var meget faa.

Det, som jeg her har tilladt mig at pege paa, er en Vej, som jeg tror er farbar, og jeg vil henstille til den højtærede Minister og til Flertallet her i Salen, at dette Spørgsmaal bliver taget op til Undersøgelse og Overvejelse. Jeg tror ligesom den ærede Ordfører, at det vilde være heldigt, om vi fik denne Sag ordnet paa den her foreslaaede Maade. Det vilde absolut være heldigt, at man fik nogle flere med end lige de allermindste Landbrug, det vilde styrke Garantien ganske betydeligt. I Loven af 1898 var der en Begrænsning, og den var nødvendig, thi det er klart, at det gaar ikke an, at vi laaner 50 Kr. paa hvert Kreatur til de store Gaarde eller de store Herremænd, som kan have op til flere Hundrede Køer. En Begrænsning maa der være, og det kom der ogsaa i Loven af 1898. Jeg vil ikke have noget imod, at denné Begrænsning bliver skarpere, eller at den trækkes

endnu lidt længere ned; det vil maaske være rigtigt og heldigt. Men i det hele tror jeg, det vilde være heldigt, om vi gik den Vej; derved tror jeg, Spørgsmaalet kunde løses paa en tilfredsstillende Maade baade for de ganske smaa og de lidt større Landbrugere. Jeg fandt ikke, at der i 1908 var nogen Grund til at indsætte den Bestemmelse, at Pengene skulde tilbagebetales; men det kunde vi jo nu ikke forhindre den Gang. Vi hørte ogsaa i Gaar den højtærede Minister oplyse, at der var 150,000 Husmænd, som stod udenfor Husmandsorganisationerne; men naar vi gaar den Vej, jeg her har omtalt, vil de have Lejlighed til at komme med og faa et Driftslaan lige saavel som de Husmænd, der staar i Organisationerne. Jeg vil, som sagt, meget henstille, at den Sag bliver taget under Overvejelse, og haaber, at den højtærede Ministers Overvejelse maa føre til, at vi en Gang i en nær Fremtid maa se et Forslag i den Retning.

Landbrugsministeren (*Anders Nielsen*):

Det er navnlig de to Forslag vedrørende Forhøjelse af Bevillingen til Præmier og Rejser for Husmænd og om Driftslaan til Husmænd, jeg ønsker at gøre et Par Bemærkninger om. Det ærede Medlem fra Skjoldlev (*Johannes Pedersen*) talte i Gaar om Bevillingen til Præmier og Rejser og fortalte paa den ham egne varme og tilforladelige Maade, hvorledes han afviste Sommer hjemme i sin Valgkreds havde truffet en Kone, hvis Mand gik paa Arbejde, medens Konen selv maatte sysle med Hus og Jord, og denne Husmandskone havde sagt til den ærede Folketingsmand, at hun vilde ogsaa gerne have været ud at rejse, men nu var jo Bevillingen til Rejser blevet nedsat, der var ikke saa mange Penge nu, som der tidligere havde været, og nu var hun ikke kommet med. Er det ikke rigtigt, højtærede Medlem? (*Johannes Pedersen*: Jo!). Saaledes sagde altsaa Husmandskonen til den ærede Folketingsmand. Nu vil jeg ikke sige, at den ærede Folketingsmand skulde have haft det rette Svar paa rede Haand, thi det er muligt, at han ikke vidste og ikke kunde vide Besked om de Ting, men hvis han havde vidst fuldkommen Besked, saa havde han sagt til Husmandskonen: Det er en Misforstaaelse, Bevillingen til Rejser er ikke nedsat; ganske vist gives der nu et mindre Beløb til Præmier og Rejser tilsammen end før; før gaves der 90,000 Kr., men samtlige Landbrugsministre, den radikale Landbrugsminister saavel som hans Forgængere